

จะอย่างไร เมื่อถูกกล่าวหาว่า ทำความเสียหายให้แก่ราชการ ?

แขวงศักดิ์ ชาติชัยสุวงศ์
ผู้อำนวยการส่วนพิทักษ์
สำนักพัฒนาโครงสร้างและระบบบริหารงานบุคคล

การเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถือเป็นเรื่องน่ายินดีและมีเกียรติของบุคคล โดยทั่ว ๆ ไป แต่ความน่ายินดีและมีเกียรติดังกล่าว บางครั้งบางครั้งก็มีเรื่องที่สร้างความหวาดผวา เขย่าขวัญพอสมควร

พี่ ๆ น้อง ๆ ตลอดจนเพื่อนข้าราชการบางท่าน อาจเจอประสบการณ์ที่ไม่คาดฝัน เหมือนมีสัมผัสไล่ แต่บังเอิญเป็นสัมผัส ไอ แคมหล่นใส่หัวเต็ม ๆ ความมีนงเลยบังเกิด จู่ ๆ ถูกกล่าวหาว่าทำความเสียหายให้แก่ทางราชการ บางท่านมูลค่าความเสียหายเป็นสิบล้านก็มี ไม่ถึงกับเอ๋อไปเลย ก็ถือว่าเป็นบุญสุด ๆ แล้ว

ใครก็ตามที่ประสบเหตุการณ์เช่นนี้ คำแนะนำเบื้องต้น ขอให้ท่านตั้งสติให้ดี คิดทบทวนว่าเหตุการณ์ที่ท่านถูกกล่าวหาเป็นอย่างไร ท่านมีส่วนเกี่ยวข้องกับแค่ไหน เพียงไร และเป็นความจริงตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ถ้าจริงก็ให้ถือว่า เวิร์กตามทันละกัน ถ้าไม่จริง ก็ต้องสู้กันหน่อยละครับ..!

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ ที่ท่านควรจะได้รับรู้คือ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงานของรัฐ ก็เฉพาะเป็นความเสียหายที่เกิดจากการกระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น

จากหลักเกณฑ์ข้อกฎหมายดังกล่าว หากท่านใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความเสียหายให้แก่ทางราชการ และถูกสอบสวนโดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดที่หน่วยงานได้แต่งตั้งขึ้นมา ท่านควรที่จะกำหนดประเด็นในการโต้แย้ง ดังนี้

1. มีความเสียหายเกิดขึ้นตามข้อกล่าวหาหรือไม่

หากท่านสามารถโต้แย้งได้ว่า ไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทางราชการ การกล่าวหาว่าท่านทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ก็ย่อมเป็นไปไม่ได้ เช่น การขี้มูล่าความเสียหายเกิดจากการคิดราคากลางในการจ้างเหมาก่อสร้าง เกิดความผิดพลาด ราคากลางที่คิดไว้ แล้วนำมาใช้ในการจัดจ้างสูงกว่าราคากลางที่คำนวณตามหลักเกณฑ์อย่างถูกต้อง การสรุปว่า เมื่อมีการคิดราคากลางผิดพลาดทำให้ทางราชการเสียหาย โดยมีมูลค่าความเสียหายตามจำนวนผลต่างระหว่างราคากลางที่ผิดพลาดกับราคากลางที่ถูกต้อง อาจไม่ถูกต้องเสมอไป หากปรากฏว่าราคาที่จัดจ้างเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคากลางที่ถูกต้อง หรือกรณีราคากลางที่คำนวณผิดพลาด เมื่อนำไปดำเนินการจัดจ้างปรากฏว่า ผู้เสนอราคาทุกรายเสนอราคาที่สูงกว่าราคากลางดังกล่าว จนต้องยกเลิกการดำเนินการจัดจ้างในครั้งนั้น และเมื่อดำเนินการใหม่ ผลการดำเนินการที่ได้ ราคางานที่จัดจ้างยังสูงกว่าราคากลางที่ผิดพลาดดังกล่าว

หากไม่ปรากฏหลักฐานการสมยอมราคาในระหว่างผู้เสนอราคา การเสนอราคาเป็นไปโดยสุจริตและมีการแข่งขันกันอย่างเปิดเผยย่อมแสดงว่าราคากลางที่คำนวณผิดพลาดดังกล่าว แม้จะมีราคาสูงกว่าราคากลางที่คำนวณโดยถูกต้อง ก็ยังต่ำกว่าราคางานที่แท้จริง พิจารณาอย่างไรก็ไม่เห็นเหตุผลเพียงพอที่จะสรุปว่า ราคากลางที่ผิดพลาดดังกล่าวทำให้ทางราชการเสียหาย ต้องจ้างในราคางานที่สูงกว่าที่ควรจะเป็น

2. ความเสียหายหากเกิดขึ้นจริง ไม่ได้เกิดจากการกระทำของพนักงานกล่าวหา

หากประเด็นการโต้แย้งตามข้อ 1. เป็นไปไม่ได้ พุดง่าย ๆ ว่าเถียงไม่ขึ้น ความเสียหายเกิดขึ้นแก่ทางราชการจริง ๆ ท่านก็ควรจะต้องโต้แย้งว่าความเสียหายนั้นไม่ได้เกิดจากการกระทำของท่าน เช่น กรณีเมื่อเลิกงาน เจ้าหน้าที่ไม่ได้ล็อกประตูสำนักงาน เข้าวันรุ่งขึ้นเมื่อมาทำงานปรากฏว่าทรัพย์สินของทางราชการหายไปหลายรายการ มีร่องรอยการจัดหน้าต่างด้านหลังอาคารเข้ามาและออกไป โดยไม่ได้เข้ามาทางประตูที่ล็อกแต่อย่างใด

การที่ทรัพย์สินทางราชการถูกโจรกรรม เป็นความเสียหายที่เกิดแก่ทางราชการ แต่ความเสียหายดังกล่าวมิได้เกิดขึ้นจากการที่เจ้าหน้าที่ล็อกประตูสำนักงาน

3. พนักงานกล่าวหาไม่ได้กระทำโดยจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

หากใน 2 ประเด็นแรก ท่านไม่สามารถโต้แย้งได้ ท่านก็ต้องโต้แย้งว่า ท่านไม่ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น หลักเกณฑ์ทางกฎหมายกำหนดให้ท่านจะต้องรับผิดชอบเมื่อท่านกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ถ้าการกระทำของท่านเกิดขึ้นจากความประมาท (ที่มีใจการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง) แม้จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ท่านก็ไม่ต้องรับผิดชอบ

การกระทำโดยจงใจ หมายถึง การกระทำที่มีได้เกิดจากการทุจริต แต่เป็นการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่ต้องการให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น หรือคาดหมายได้ว่า จะเกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น

กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หมายถึง การกระทำที่ไม่จงใจ แต่ผู้กระทำไม่ใช่ความระมัดระวัง ตามวินัย และพฤติการณ์ที่ควรจะเป็น โดยเบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ที่คนทั่วไปจะต้องมีเป็นอย่างมาก

ถ้าท่านไม่มีประเด็นโต้แย้งทั้ง 3 ประการดังกล่าว ก็อย่างที่กล่าวไว้ข้างต้น ละครับ ถือซะว่า เวรกรรมตามทันละกัน

แต่หากท่านมีประเด็นโต้แย้งแก่คณะกรรมการฯ ที่สอบสวน ท่านไม่สนใจ หรือไม่รับฟังและสรุปสำนวนให้ ท่านต้องรับผิดชอบใช้ความเสียหายให้แก่ทางราชการ ก็อย่าเพิ่งขวัญเสียหรือตกใจไปก่อนนะครับ ยังมีโอกาสและช่องทางในการต่อสู้โต้แย้งอีกครับ

เมื่อมีคำสั่งเรียกให้ท่านชดใช้ค่าทดแทนความเสียหาย ให้ท่านดูว่าในคำสั่งดังกล่าวแจ้งสิทธิท่านไว้อย่างไร โดยปกติจะระบุให้ท่านใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ท่านได้รับแจ้งคำสั่ง ท่านควรจะยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว มิฉะนั้นท่านจะเสียสิทธิในการอุทธรณ์ แต่หากคำสั่งมิได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ให้ท่านทราบ ท่านสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

การอุทธรณ์ ท่านต้องทำเป็นหนังสือโดยยื่นต่อผู้ที่ทำคำสั่ง ระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริง รวมทั้งข้อกฎหมายที่จะอ้างอิงประกอบให้ชัดเจน

ท่านสามารถอุทธรณ์ได้ทุกประเด็นโดยไม่จำกัด ทั้งประเด็นข้อเท็จจริง และประเด็นข้อกฎหมาย

ถ้าอุทธรณ์แล้วผลการอุทธรณ์ปรากฏว่า ผู้พิจารณาอุทธรณ์ยังมีความเห็นว่าท่านจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการ ก็เหลือโอกาสสุดท้ายละครับคือการใช้สิทธิทางศาล

การใช้สิทธิทางศาลจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้ใช้สิทธิอุทธรณ์แล้ว แต่ไม่จำเป็นต้องรอให้มีผลอุทธรณ์ก่อน ถ้าอุทธรณ์ไปแล้ว เวลาผ่านไปพอสมควร ยังไม่มีการแจ้งผลการอุทธรณ์มาก็ควรจะใช้สิทธิทางศาลได้เลย เพราะหากรอผลอุทธรณ์ อาจทำให้อายุความในการฟ้องคดียุติลงไปก่อนที่ผลอุทธรณ์จะมา ทำให้หมดโอกาสใช้สิทธิทางศาลได้

การใช้สิทธิทางศาล คือการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอย้ำนะครับว่า **“ศาลปกครอง”** โดยฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งที่เรียกให้ท่านชดใช้ค่าทดแทนความเสียหาย

อายุความในการใช้สิทธิฟ้องต่อศาลปกครองนั้น จะมีกำหนดระยะเวลาให้ท่านต้องใช้สิทธิภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี นั่นก็คือ วันที่ท่านได้รับแจ้งคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าทดแทนความเสียหาย

ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น คิดว่าคงเป็นประโยชน์กับผู้อ่านได้บ้างไม่มากก็น้อย แต่หวังว่าคงไม่มีท่านใดจำเป็นต้องนำไปใช้ประโยชน์เลยจะดีกว่า

